

Potřebujeme ještě pediatrii?

Nedávno si jeden náš zahraniční student u státnice z pediatrie vytáhl otázku „rickets“, tedy rachitis. Matně tušil, že problém souvisí se skeletem a snad také s ping-pongovým míčkem. Nakonec usoudil, že na rentgenu skeletu jsou defekty velikosti ping-pongových míčků, které mizí po pobytu na slunci.

Na otázku, proč se dnes rachitis ve vyspělých zemích téměř nevyskytuje, neznal odpověď. Neměl ani tušení o celoplošné antirachitické profylaxi u kojenců.

Tento student u státnice neuspěl. Jeho přístup je ale příznačný pro současný evropský postoj k pediatrii: „Naše děti jsou zdravé, krásné, dobře rostlé, růžolící. To je přece v bohaté společnosti samozřejmé!“ Že by to byla zásluha nějakých pediatriů? Ale kdeže...

V mladší době kamenné, v jeskyních lovců mamutů, činila kojenecká úmrtnost dle kvalifikovaných odhadů 50 %, tedy 500 promile. V roce 1662 se jen jedno ze čtyř dětí narozených v Londýně dožilo věku 26 let a ještě v roce 1840 zemřelo 50 % dětí před 21. narozeninami. V průmyslových městech severní Anglie byla situace ještě smutnější: jen polovina dětí se dožila 12 let. Sideropénie, rachitis, tuberkulóza byly mezi dětmi ubikvitní.

Na těchto základech začala vznikat pediatrie. Pediatri se stali bojovníky za zlepšení životních podmínek dětí i za zdravotnické programy s cílem eradikovat nejzávažnější nemoci dětského věku.

Díky tomu u nás kojenecká úmrtnost klesala na 167 promile v roce 1921, na 101 promile v roce 1937 a na 94 promile v roce 1946. A jen za posledních 60 let se snížila o dalších více než 95 %, tedy o větší podíl než mezi jeskyněmi lovců mamutů a rokem 1946.

Na prahu 21. století jsme v pediatrii dosáhli téměř maxima možného. Naše děti jsou skutečně krásné, zdravé, dobře rostlé a růžolící, a pokud náhodou některé není, díky dokonalému pediatrickému servisu to rychle zjistíme a většinou úspěšně vyléčíme.

V některých evropských zemích už tento stav vyústil v krizi pediatrie a její postupnou demontáž. Prostředky je údajně třeba alokovat jinde, např. do péče o stárnoucí populaci. Ta je prý na rozdíl od dětí skutečně nemocná a péči potřebuje. Důsledky přicházejí obratem: v takových zemích by náš neúspěšný kandidát státní zkoušky už opět viděl rachitické děti a mohl by palpovat měkké záhlaví, poddajné jako ping-pongový míček.

Můžeme cítit stavovskou hrdost, že NAŠE DĚTI JSOU ZDRAVÉ DÍKY PEDIATRŮM. Budme připraveni, společně PLDD i nemocniční lékaři, připomenout to důrazně vládě i občanům. Zejména v případě, když nedávný pokus o demontáž dětského lázeňství nebude posledním ekonomicky motivovaným útokem na pediatrii.

Jan Lebl

prof. MUDr. Jan Lebl, CSc.
Klinika dětí a dorostu UK, 3. LF a FNKV
Šrobárova 50, 100 34 Praha
e-mail: lebl@fnkv.cz